

- ✓ Mreža ciljnih stanj
- ✓ Cilji v zvezi z reševanjem problema oz. izgradnjo rešitve
- ✓ Morfološka preglednica rešitev
- ✓ Vrednotenje rešitev
- ✓ Naloge, nosilci nalog v zvezi z uresničitvijo predlagane rešitve

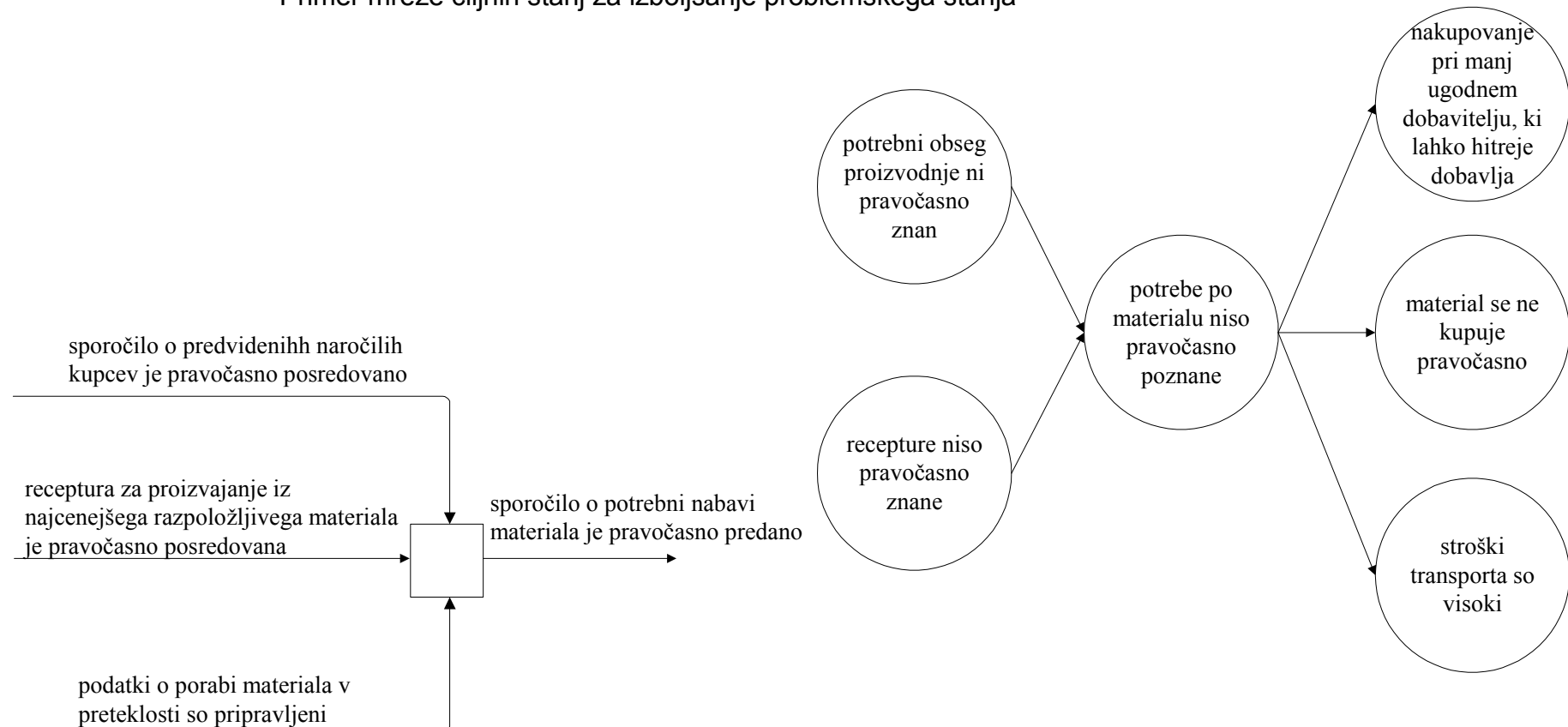
Dr. Mateja Podlogar

Vir: Sistemski Inženiring (Gričar in Piskar, 1988)

Mreža ciljnih stanj

- Zajema ciljna stanja, ki jih želite doseči in z dosego teh ciljev izboljšati problemsko stanje.

Primer mreže ciljnih stanj za izboljšanje problemskega stanja

Cilji v zvezi z reševanjem problema in njihova pomembnost

- Vsakemu cilju določimo:
 - vsaj eno osebo, ki se za to zavzema (naročnik problema)
 - določimo proces v zvezi s katerim ima oseba cilje
 - določimo obdobje, v katerem naj bi se pojavili rezultati

→ Posameznik pa si v določenem obdobju prizadeva uresničiti različne cilje

Cilji z vidika vrste prizadevanja oz. cilji v zvezi z reševanjem problema

Ločimo:

- **Cilji funkcionalnosti oz. delovanja**
(npr: sprejemljivost za partnerja, razširljivost, rešitev bo izpeljana do leta/meseca X)
- **Cilji gospodarnosti**
(npr: vrednost naložbe, stroški delovanja)
- **Socialni cilji oz. cilji počutja**
(npr. delovni pogoji ne bodo slabši)

Cilji funkcionalnosti oz. delovanja

= cilji za zagotavljanje boljšega delovanja sistema ;

- Da proces zadovoljuje potrebe mora delovati
- Deluje v primeru, če v okolje daje neke izločke
- Nato človek zadovoljuje svoje potrebe s temi izločki iz procesa, če ne neposredno pa posredno:
 - *posredno*: z uporabo denarja, ki služi le kot sredstvo za posredovanje pri zadovoljevanju teh potreb
 - *neposredno*: če želimo pridobiti denar moramo, pri veljavnih družbenih in moralnih normah, prispevati k zadovoljevanju neke družbene potrebe – dajati v okolje neke izločke (npr. proizvode materialne, energetske ali podatkovne vrste)

Cilji funkcionalnosti oz. delovanja

= posameznik določa:

- vrsto in kakovost izločkov, ki jih bo obravnavani proces dajal v okolje
- kje in kdaj naj bi ciljno stanje nastalo

= ne gre samo za določanje zelenih izdelkov, ampak tudi omejitev pri izstopanju nezaželenih izločkov:

- kolikšna je lahko največja količina strupenih plinov v dimnih plinih,
- koliko je lahko največ strupov v odplakah ...

Cilji gospodarnosti

Izhodišče: na voljo ni neomejenih količin potrebne materije (strojev, materiala ...), energije in podatkov

z razpoložljivimi vložki je treba *gospodariti*:

= prizadevanje k pridobivanju zelenih izložkov s čimmanj vložki

Cilji gospodarnosti so:

= cilji, ki izražajo takšno prizadevanje (gospodarnost), da bomo pridobili zelene izložke s čim manjšimi vložki;

Posebna vrsta ciljev gospodarnosti so cilji izraženi z dohodkom (dohodek je namreč razlika med vrednostno izraženimi izložki in vložki)

Socialni cilji oz. cilji počutja

= so cilji, ki neposredno izražajo fizično in psihično počutje ljudi

Zadovoljevanje naslednjih potreb:

- Fiziološke potrebe (lakota, žeja...)
- Potreba po varnosti (zavetje pred mrazom in vročino, pred sovražniki v naravi in družbi)
- Potreba po pripadnosti (družbeni gon, ko človek čuti potrebo, da je njihov, njegov, npr. potreba po ljubezni)
- Potreba po veljavi (upoštevanost v družbi, npr. častihlepnost in slavohlepnost, ambicioznost ...)
- Potreba po uresničevanju samega sebe (oblikovanje svoje osebnosti, doseganje smisla življenja ...)

Primeri socialnih ciljev oz. ciljev počutja

- prizadevanja za izboljšanje fizičnih razmer na delovnem mestu (npr. zmanjševanje vlage, vročine, mraza ...),
- prizadevanje za izboljšanje odnosa vodje do podrejenih,
- prizadevanje za izboljšanje odnosov z drugimi delavci,
- prizadevanje za zmanjšanje možnosti za poškodbe,
- prizadevanje za odpiranje možnosti za napredovanje in za druge oblike uveljavljanja

Pomembnost v zvezi z reševanjem problema in vrednotenje rešitev

- Cilji funkcionalnosti oz. delovanja
- Cilji gospodarnosti
- Socialni cilji oz. cilji počutja

Skupaj z naročnikom določimo pomembnost vsakega navedenega cilja z vidika vrste prizadevanja oz. cilja v zvezi z reševanjem problema $\Sigma=100$

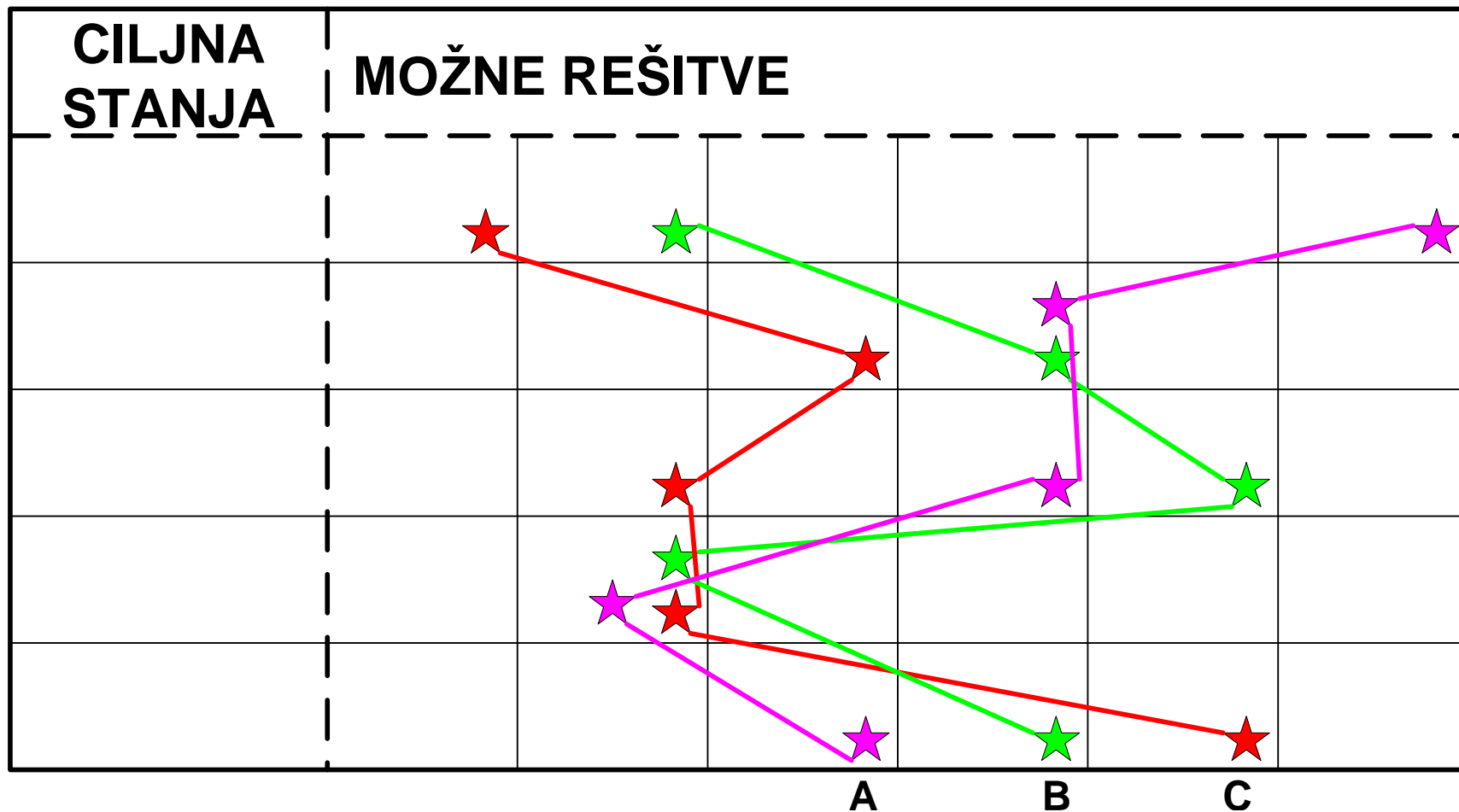
Na podlagi presoje posameznika v skupini določimo delež pomembnosti za vsako sestavino rešitve posamezne različice (morfološka preglednica rešitev) v primerjavi z ostalimi cilji in izračunamo koristnost

Cilji v zvezi z reševanjem problema in njihova pomembnost - tabela

	Cilj	Pomembnost
Cilji funkcionalnosti	Sprejemljivost za partnerja	X
	Razširljivost	X
	Rešitev bo izpeljana do leta/meseca X	X
Cilji gospodarnosti	Vrednost naložbe	X
	Stroški delovanja	X
Socialni cilji	Delovni pogoji ne bodo slabši	X
		$\Sigma = 100$

Morfološka preglednica

- ✓ Cilja stanja = ciljem iz Mreže ciljnih stanj
- ✓ Možne rešitve = ideje rešitev za doseg posameznega ciljnega stanja, torej kako boste to ciljno stanje dosegli.
- ✓ Izbira treh predlaganih različic rešitev (A, B, C), ki jih boste kasneje ovrednotili.

Vrednotenje možnih rešitev

- ✓ Želeno stanje = ciljem v zvezi z izgradnjo rešitve (funkcionalni, gospodarni, socialni),
- ✓ Pomembnost določi naročnik
- ✓ Določitev pomembnost posameznega cilja za različico rešitev A, B, in C (morfološka preglednica), zmnožite pomembnost cilja in oceno in dobite koristnost. Koristnosti seštejete in dobite koristnost posamezne različice. Različica, ki dobi največ točk je vaša predlagana rešitev.

	CILJI	POMEMBNOST	RAZLIČICA A		RAZLIČICA B		RAZLIČICA C	
			Ocena (1-10)	Koristnost	Ocena (1-10)	Koristnost	Ocena (1-10)	Koristnost
<i>Cilji funkcionalnosti</i>	Sprejemljivost za partnerja	20	10	200				
	Razširljivost	X						
	Rešitev bo izpeljana do leta/meseca X	X						
<i>Cilji gospodarnosti</i>	Vrednost naložbe	X						
	Stroški delovanja	X						
<i>Socialni cilji</i>	Delovni pogoji ne bodo slabši	X						
		$\Sigma=100$		$\Sigma=845$		$\Sigma=870$		$\Sigma=800$

Predlagana rešitev

- Izmed možnih rešitev se na podlagi vrednotenja rešitev poda predlagano rešitev npr. različico B

Naloge, nosilci nalog v zvezi z uresničitvijo predlagane rešitve

- ✓ Želena stanja = sestavine vaše predlagane različice rešitve (npr. sestavine različice rešitve A).
- ✓ Nato za vsako sestavino rešitve določite obstoječe stanje in naloge (nalog je ponavadi več za dosego enega želenega stanja).
- ✓ Zatem pa za vsako nalogo določite nosilca (ime in priimek) ter roke za uresničitev naloge.

Stanje		Naloga	Nosilec	Rok
Želeno	Obstoječe			